

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

20 04 2021

м. Київ

№ 443

**Про затвердження програми
єдиного державного кваліфікаційного іспиту
зі спеціальності «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
на другому (магістерському) рівні вищої освіти**

Відповідно до частини другої статті 47 Закону України «Про освіту», частини другої статті 45 Закону України «Про вищу освіту», пункту 6 Порядку атестації осіб, які здобувають ступінь магістра, у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 684 «Деякі питання атестації осіб, які здобувають ступінь магістра, у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту», підпунктів 5 та 76 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2016 р. № 630 (із змінами) та аналітичного забезпечення єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», утвореної наказом Міністерства освіти і науки України від 16 листопада 2020 року № 1416

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити програму єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» на другому (магістерському) рівні вищої освіти, що додається.

2. Директорату фахової передвищої, вищої освіти (Шаров О.) забезпечити розміщення цього наказу на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Т. в. о. Міністра

Андрій ВІТРЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Міністерства освіти і науки України
від 20 04 2021 р. № 443

ПРОГРАМА ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ВЕТЕРИНАРНА ГІГІЕНА, САНІТАРІЯ І ЕКСПЕРТИЗА» НА ДРУГОМУ (МАГІСТЕРСЬКОМУ) РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ВСТУП

Єдиний державний кваліфікаційний іспит зі спеціальності «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» на другому (магістерському) рівні вищої освіти (далі – ЄДКІ) є обов'язковим компонентом атестації здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза».

Метою ЄДКІ є оцінювання готовності випускника закладу вищої освіти самостійно здійснювати професійну діяльність шляхом встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

ЄДКІ оцінює досягнуті здобувачем вищої освіти програмні результати навчання, встановлює їх відповідність фаховим компетентностям, визначеним Стандартом вищої освіти України, і за мінімально допустимого рівня компетентності є однією з підстав для прийняття рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації.

Для успішного складання ЄДКІ майбутній фахівець має володіти компетентностями, визначеними стандартом вищої освіти зі спеціальності «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», які формуються упродовж нормативного терміну (360 кредитів ЄКТС) підготовки у закладі вищої освіти.

Програма ЄДКІ містить перелік змістових розділів та тем, для кожного з яких зазначено найвищий когнітивний рівень, на якому має бути засвоєно відповідний розділ та тему.

КОГНІТИВНІ РІВНІ:

Рівень А. «Розуміння».

Рівень В. «Застосування».

Рівень С. «Аналіз».

Рівень D. «Оцінка».

УЗАГАЛЬНЕНА СТРУКТУРА ЄДКІ

Найменування розділу/ теми	Питома вага, %
Гігієна продуктивних тварин, санітарія та біобезпека	20-30
Гігієна харчових продуктів	40-50
Державний контроль потужностей з виробництва та обігу харчових продуктів	25-35

**ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА
ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ВЕТЕРИНАРНА ГІГІЄНА, САНІТАРІЯ І ЕКСПЕРТИЗА»
НА ДРУГОМУ (МАГІСТЕРСЬКОМУ) РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Код розділу/ теми	Найменування розділу/ теми	Питома вага розділу/ теми, %	Найвищий когнітивний рівень
1	2	3	4
1	ГІГІЄНА ПРОДУКТИВНИХ ТВАРИН, САНІТАРІЯ ТА БІОБЕЗПЕКА		
1.1	Гігієна продуктивних тварин у концепції «єдиного здоров'я».	5-7	B
1.1.1	Оцінювання ефективності систем і способів утримання продуктивних тварин		
1.1.2	Гігієнічне оцінювання мікроклімату тваринницьких приміщень		
1.1.3.	Оцінювання чинників, що впливають на мікроклімат тваринницьких приміщень і здоров'я тварин		
1.1.3.1.	Гігієнічні вимоги до тваринницьких приміщень		
1.1.3.2.	Гігієнічні вимоги до будівельних конструкцій і технологічних елементів тваринницьких приміщень		
1.1.3.3	Системи та способи гноєвидалення, зберігання, знезараження та переробки гною тварин і посліду птахів		
1.1.3.4	Оцінювання ефективності систем забезпечення мікроклімату тваринницьких приміщень. Системи вентиляції тваринницьких приміщень		
1.1.3.5	Аналіз теплового балансу тваринницьких приміщень. Оцінювання систем обігріву та кондиціонування у тваринницьких приміщеннях		
1.2.	Гігієна ставкової риби	1-3	B
1.2.1	Гігієнічні вимоги та оцінювання якості води в товарному рибористві.		
1.2.2	Системи і способи утримання і вирощування риби.		
1.3	Гігієнічне оцінювання та управління ризиками компонентів біосфери у концепції «єдиного здоров'я» .	6-8	B
1.3.1	Системи водопостачання тваринницьких підприємств		A
1.3.2	Гігієнічні вимоги та оцінювання якості та безпечності питної води (фізичні, хімічні і біологічні властивості води)		
1.3.3	Комплексне оцінювання ефективності системи очищення, знезараження та поліпшення якості питної води		
1.3.4	Фізичні, хімічні та біологічні характеристики ґрунту		A
1.3.5	Заходи щодо санітарної охорони ґрунту		
1.3.6	Гігієна виробництва, зберігання та використання кормів для тварин		

1	2	3	4
1.3.7	Гігієнічне оцінювання безпечності та якості кормів і кормових добавок		
1.4	Система санітарних заходів на потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів та поводження з побічними продуктами тваринного походження	4-6	B
1.4.1	Дезінфекція, дезінсекція, дератизація і дезодорація на підконтрольних потужностях		
1.4.1.1	Призначення і види профілактичних санітарних заходів. Розробка, застосування та контроль системи профілактичних заходів		D
1.4.1.2	Контроль якості профілактичних санітарних заходів		
1.5	Біобезпека та біозахист у професійній діяльності	4-6	B
1.5.1	Системи біобезпеки і біозахисту		
1.5.1.1	Аналіз і управління біологічними ризиками. Засоби індивідуального захисту. Знаки безпеки і захисту здоров'я		
1.5.1.2	Аналіз і протидія ризикам занесення й поширення транскордонних захворювань в Україні та світі. Розробка системи моніторингу й діагностики транскордонних емерджентних захворювань тварин		C
1.5.1.3	Розробка та впровадження систем протидії біотероризму		D
2	ГІГІЄНА ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ		
2.1	Аналіз гігієнічних вимог та оцінювання ризиків за первинної переробки продуктивних тварин	4-6	B
2.1.1	Порядок приймання та здавання тварин для забою		B
2.1.1.1	Гігієнічні вимоги до операторів ринку із забою та первинної переробки продуктивних тварин і птиці		
2.1.1.2	Гігієнічні вимоги до транспортування, здавання та приймання забійних тварин і птиці		
2.1.1.3	Передзабійне утримання тварин і птиці та його значення		
2.1.1.4	Гігієнічні вимоги до забійних тварин і гуманний забій		
2.1.2	Інспектування продуктів забою тварин і птиці		B
2.1.2.1	Методологія післязабійного інспектування та контролю продуктів забою тварин і птиці		
2.1.2.2	Інспектування продуктів забою тварин у разі виявлення інфекційних та інвазійних хвороб		
2.1.2.3	Інспектування продуктів забою тварин у разі виявлення незаразних хвороб		
2.1.2.4	Інспектування продуктів забою вимушено забитих тварин		
2.1.2.5	Інспектування продуктів забою тварин у разі виявлення отруєнь і залишків ветеринарних препаратів		
2.1.2.6	Інспектування продуктів забою диких промислових тварин і пернатої птиці		
2.1.2.7	Клеймування та використання продуктів забою тварин за результатами післязабійного інспектування		
2.1.2.8	Способи знезараження умовно-придатних продуктів		

1	2	3	4
	забою		
2.1.2.9	Процедури поводження з відходами тваринного походження		
2.1.2.10	Гігієна отримання та переробки субпродуктів		
2.1.2.11	Гігієна отримання та переробки тваринних харчових жирів		
2.1.2.12	Гігієна отримання і переробки крові та продуктів із крові		
2.1.2.13	Гігієна отримання та переробки кишкової сировини і фабрикату		
2.1.2.14	Гігієна отримання і переробки ендокринної, ферментної та спеціальної сировини		
2.1.2.15	Гігієна перероблення побічних продуктів тваринного походження		
2.1.2.16	Гігієнічні вимоги щодо формування, розміщення, обладнання та реєстрації пасік		
2.1.2.17	Гігієнічні вимоги щодо охорони пасік від занесення збудників заразних хвороб бджіл і отруєння бджіл пестицидами		
2.1.2.18	Заходи профілактики та ліквідації заразних хвороб і отруєння бджіл пестицидами, важкими металами		
2.1.2.19	Гігієна первинного виробництва харчових продуктів рослинного походження «від лану до столу»		
2.2	Гігієна м'яса та м'ясних продуктів у концепції «єдиного здоров'я»	9-11	В
2.2.1	Класифікація, харчова та енергетична цінність м'яса та м'ясних продуктів		А
2.2.1.1	Класифікація м'яса та м'ясних продуктів		
2.2.1.2	Хімічний та морфологічний склад, харчове, енергетичне і товарознавче оцінювання м'яса забійних тварин і м'ясних продуктів		
2.2.2	Гігієнічні вимоги та аналіз ризиків під час виробництва м'яса та м'ясних продуктів		В
2.2.2.1	Гігієна виробництва, безпечність та якість м'яса		
2.2.2.2	Гігієна виробництва, безпечність та якість ковбасних виробів		
2.2.2.3	Гігієна виробництва, безпечність та якість м'ясних напівфабрикатів і продуктів з м'яса забійних тварин (варені, копчено-варені, запечені та жарені)		
2.2.2.4	Гігієна виробництва, безпечність та якість м'ясних консервів		
2.2.2.5	Гігієна персоналу під час виробництва м'яса та м'ясних продуктів		
2.2.3	Комплексне оцінювання безпечності та якості м'яса і м'ясних продуктів		В
2.2.3.1	Органолептичні та лабораторні методи дослідження м'яса та м'ясних продуктів		
2.2.3.2	Інспектування м'яса та м'ясних продуктів		
2.2.4	Гігієна обігу м'яса та м'ясних продуктів		В

1	2	3	4
2.2.4.1	Аналіз біологічних небезпечних чинників м'яса та м'ясних продуктів		
2.2.4.2	Гігієнічні вимоги до пакування, маркування, транспортування, зберігання, реалізації м'яса та м'ясних продуктів		
2.3	Гігієна молока і молочних продуктів у концепції «єдиного здоров'я»	7-9	В
2.3.1	Класифікація, харчова та енергетична цінність молока та молочних продуктів		А
2.3.1.1	Технологічні властивості основних нутрієнтів молока-сировини та їх харчове значення для споживача		
2.3.1.2	Харчове значення молочних продуктів		
2.3.2	Гігієнічні вимоги та аналіз ризиків під час виробництва та обігу молока та молочних продуктів		В
2.3.2.1	Гігієнічні вимоги до молока-сировини		
2.3.2.2	Дослідження молока-сировини за вмістом окремих показників якості		
2.3.2.3	Вплив різних чинників на фізико-хімічні та біологічні властивості й компоненти молока-сировини		
2.3.2.4	Дефекти молока-сировини, причини виникнення та шляхи запобігання їм. Методи виявлення анормального молока-сировини		
2.3.2.5	Джерела мікробної контамінації молока-сировини та мікрофлора молока, зміни під час зберігання		
2.3.2.6	Гігієнічні вимоги до отримання молока-сировини, первинної обробки та транспортування		
2.3.2.7	Гігієна персоналу під час виробництва молока-сировини та санітарна обробка молочного устаткування		
2.3.2.8	Молоко як джерело інфекційних хвороб і токсикоінфекцій для споживача		
2.3.8.9	Гігієнічні вимоги для молока-сировини під час виготовлення питного молока		А
2.3.8.10	Інспектування молока, отриманого від генномодифікованих тварин		С
2.3.8.11	Гігієнічні вимоги до молока-сировини, яке використовують для виробництва кисломолочних продуктів, сирів, масла вершкового, молочних консервів, морозива, молоковмісних продуктів		А
2.3.3	Комплексне оцінювання безпечності молока та молочних продуктів		В
2.3.3.1	Інспектування процесу виготовлення питного молока, кисломолочних і молочних продуктів, устаткування		
2.3.3.2	Інспектування питного молока, кисломолочних продуктів, сирів, масла вершкового, молочних консервів, морозива, молоковмісних продуктів		
2.3.4	Гігієна обігу молока та молочних продуктів		В
2.3.4.1	Гігієнічні вимоги до пакування, маркування, транспортування, зберігання, реалізації молока і молочних продуктів		
2.4	Гігієна харчових тваринних гідробіонтів у концепції	4-6	В

1	2	3	4
	«єдиного здоров'я»		
2.4.1	Класифікація, харчова та енергетична цінність харчових тваринних гідробіонтів		A
2.4.1.1	Класифікація та принципи гігієни харчових тваринних гідробіонтів і продуктів їх переробки		
2.4.1.2	Хімічний та морфологічний склад, харчове, енергетичне і товарознавче оцінювання м'яса харчових тваринних гідробіонтів		
2.4.2	Гігієнічні вимоги та аналіз ризиків під час виробництва та обігу харчових тваринних гідробіонтів		B
2.4.2.1	Гігієнічні вимоги під час вилову риби і харчових тваринних гідробіонтів		
2.4.2.2	Інспектування риби у разі інфекційних та інвазійних хвороб		
2.4.2.3	Інспектування риби отруйної та у разі отруєння риби		
2.4.2.4	Інспектування рибопромислової продукції контамінованої ксенобіотиками		
2.4.2.5	Гігієна водних ссавців та безхребетних гідробіонтів		
2.4.2.6	Гігієна консервованих харчових тваринних гідробіонтів		
2.4.3	Комплексне оцінювання безпечності харчових тваринних гідробіонтів		B
2.4.3.1	Державний контроль харчових тваринних гідробіонтів		C
2.4.3.2	Органолептичні та лабораторні методи дослідження харчових тваринних гідробіонтів		
2.4.4	Гігієна обігу харчових тваринних гідробіонтів		B
2.4.4.1	Аналіз біологічних небезпечних чинників харчових тваринних гідробіонтів		
2.4.4.2	Гігієнічні вимоги до пакування, маркування, транспортування, зберігання, реалізації харчових тваринних гідробіонтів		
2.5	Гігієна апіпродуктів у концепції «єдиного здоров'я»	2-4	B
2.5.1	Класифікація, харчова та енергетична цінність апіпродуктів		A
2.5.1.1	Харчова та енергетична цінність меду бджолиного та апіпродуктів		
2.5.1.2	Класифікація меду		
2.5.2	Гігієнічні вимоги та аналіз ризиків під час виробництва та обігу апіпродуктів		B
	Гігієнічні вимоги до меду та апіпродуктів		
2.5.2.1	Гігієнічні вимоги до виробництва та обігу меду бджолиного та апіпродуктів		
2.5.2.2	Гігієнічні вимоги до приймання меду бджолиного та апіпродуктів		
2.5.3	Комплексне оцінювання безпечності та якості апіпродуктів		B
2.5.3.1	Органолептичні та лабораторні методи дослідження меду бджолиного та апіпродуктів		
2.5.3.2	Інспектування процесу виробництва меду бджолиного на потужностях з їх виробництва, зберігання й реалізації		

1	2	3	4
2.5.3.3	Інспектування процесу виробництва апіпродуктів на потужностях з їх виробництва, зберігання й реалізації		С
2.5.4	Гігієна обігу апіпродуктів		В
2.5.4.1.	Гігієнічні вимоги до пакування, маркування та транспортування меду бджололиного та апіпродуктів		
2.6	Гігієна харчових яєць і яєчних продуктів у концепції «єдиного здоров'я»	2-4	В
2.6.1	Класифікація, харчова та енергетична цінність яєць і яєчних продуктів		А
2.6.1.1	Класифікація харчових яєць та яєчних продуктів		
2.6.1.2	Харчова та енергетична цінність харчових яєць і яєчних продуктів		
2.6.2	Гігієнічні вимоги та аналіз ризиків під час виробництва та обігу яєць і яєчних продуктів		В
2.6.2.1	Гігієнічні вимоги під час виробництва та обігу яєць і яєчних продуктів		
2.6.2.2	Аналіз біологічних небезпечних чинників яєць та яєчних продуктів		
2.6.2.3	Гігієна персоналу під час виробництва яєць і яєчних продуктів		
2.6.3	Комплексне оцінювання безпечності та якості яєць і яєчних продуктів		В
2.6.3.1	Санітарно-гігієнічні вимоги до дієтичних і столових яєць та яєчних продуктів. Основні показники якості яєць. Дефекти		
2.6.3.2	Інспектування харчових яєць у разі інфекційних хвороб птиці		С
2.6.4	Гігієна обігу яєць і яєчних продуктів		В
2.6.4.1	Державний контроль на агропродовольчих ринках		С
2.6.4.2	Гігієнічні вимоги до пакування, маркування зберігання та транспортування яєць і яєчних продуктів		
2.7	Гігієна харчових продуктів рослинного походження у концепції «єдиного здоров'я»	2-4	В
2.7.1	Класифікація, харчова та енергетична цінність харчових продуктів рослинного походження		А
2.7.1.1	Класифікація харчових продуктів рослинного походження		
2.7.1.2	Харчова та енергетична цінність харчових продуктів рослинного походження		
2.7.2	Гігієнічні вимоги та аналіз ризиків під час виробництва харчових продуктів рослинного походження		В
2.7.2.1	Гігієнічні вимоги під час виробництва рослинних харчових продуктів		
2.7.3	Комплексне оцінювання безпечності та якості харчових продуктів рослинного походження під час їх обігу		В
2.7.3.1	Гігієнічні вимоги під час обігу харчових продуктів рослинного походження		
2.7.3.2	Органолептичні та лабораторні методи дослідження харчових продуктів рослинного походження		

1	2	3	4
2.7.3.3	Інспектування харчових продуктів рослинного походження		C
2.7.3.4	Пакування, маркування, транспортування і зберігання харчових продуктів рослинного походження		
2.8	Способи фальсифікації харчових продуктів, методи її визначення та розробка системи протидії:	2-4	C
2.8.1	м'яса і м'ясних продуктів		
2.8.2	молока і молочних продуктів		
2.8.3	харчових тваринних гідробіонтів		
2.8.4	апипродуктів		
2.8.5	харчових яєць та яєчних продуктів		
2.8.6	рослинних харчових продуктів		
2.9	Харчові хвороби та їх профілактика в системі концепції «Єдиного здоров'я»	4-6	D
2.9.1	Харчові зоонози та управління ризиками у разі їх виникнення		D
2.9.2	Харчові токсикози		C
2.9.3	Інфекційні хвороби, що перебігають з ознаками токсикоінфекції		C
2.9.4	Харчові токсикоінфекції		C
3	ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ПОТУЖНОСТЕЙ З ВИРОБНИЦТВА ТА ОБІГУ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ		
3.1	Система забезпечення безпечності харчових продуктів	13-15	D
3.1.1	Вимоги до безпечності та якості харчових продуктів		B
3.1.1.1	Забезпечення якості та гарантування безпеки харчових продуктів		B
3.1.1.2	Національні і міжнародні вимоги до маркування та ідентифікації харчових продуктів		A
3.1.1.3	Оцінювання відповідності харчових продуктів для спеціальних дієтичних, медичних цілей і дитячого харчування встановленим вимогам		B
3.1.2	Програми-передумови впровадження системи НАССР		D
3.1.2.1	Належна виробнича практика (GMP)		B
3.1.2.2	Належна гігієнічна практика (GHP)		B
3.1.2.3	Належна сільськогосподарська практика (GAP)		B
3.1.2.4	Вимоги та оцінювання відповідності вимогам до територій, виробничих, складських і допоміжних приміщень. Запобігання перехресному забрудненню.		D
3.1.2.5	Оцінювання відповідності обладнання та його компонування щодо міжнародних рекомендацій та вимог. Логістична схема		D
3.1.2.6	Вимоги до виробничого середовища		
3.1.2.7	Вимоги до працівників, які здійснюють переробку, транспортування та реалізацію харчових продуктів та/або окремих інгредієнтів харчових продуктів		B
3.1.2.8	Видалення відходів		C
3.1.2.9	Управління кризовими ситуаціями		D

1	2	3	4
3.1.2.10	Управління поведженням з некондиційним харчовим продуктом		D
3.1.2.11	Відклик та простежуваність. Поводження з харчовими продуктами, які були відкликані		D
3.1.2.12	Критерії оцінювання постачальників		D
3.1.2.13	Контроль безпечності сировини та витратних матеріалів. Принцип «FIFO (англ. First In, First Out) Перший прийшов – перший пішов»		B
3.1.3	Система HACCP		D
3.1.3.1	План HACCP		
3.1.3.2	Критичні точки контролю		
3.1.3.3	Межі критичних точок контролю		
3.1.3.4	Дерево рішень		
3.1.3.5	Біологічні, фізичні та хімічні небезпечні чинники. Алергени		
3.1.3.6	Визначення величини небезпечних чинників		
3.1.3.7	Методи контролю величин у критичних та контрольних точках		
3.1.3.8	Ведення документації у системі управління безпечністю харчових продуктів		
3.1.3.9	Валідація та верифікація системи управління безпечністю харчових продуктів. Види, вимоги та проведення внутрішньої і зовнішньої валідації та верифікації		
3.1.4	Міжнародна акредитація та сертифікація виробництва		B
3.1.4.1	Міжнародні організації у сфері безпечності та якості харчових продуктів: EFSA, FDA, RASFF		
3.1.4.2	Протидія економічно вмотивованому шахрайству та тероризму через харчові продукти. Системи VACCP та TACCP		
3.1.4.3	Лідерство у системі менеджменту харчової безпеки		
3.1.4.4	Принцип суворої відповідальності виробника		
3.2	Державний контроль потужностей з виробництва та обігу харчових продуктів	13-15	B
3.2.1	Національне та міжнародне законодавство у сфері безпечності та якості харчових продуктів		A
3.2.1.1	Міжнародна діяльність й організації у сфері безпечності та якості харчових продуктів		
3.2.1.2	Вимоги, структура, та комісія Codex Alimentarius		
3.2.2	Законодавство Європейського Союзу з безпечності харчових продуктів		A
3.2.2.1	Біла книга з безпечності харчових продуктів		
3.2.2.2	Загальний продовольчий закон (General Food Law – Регламент (ЄС) 178/2002)		
3.2.2.3	Принципи харчового законодавства ЄС		
3.2.2.4	Специфічні вимоги законодавства ЄС		
3.2.2.5	Законодавчі вимоги ЄС з офіційного контролю		
3.2.2.6	Нова європейська стратегія з безпечності харчових продуктів «від лану до столу» (Регламент про офіційний		

1	2	3	4
	контроль (2017/625)		
3.2.3	Наближення українського законодавства з безпечності харчових продуктів до вимог Європейського Союзу		В
3.2.3.1	Система державного управління у сфері ветеринарної медицини		
3.2.3.2	Законодавство у сфері безпечності харчових продуктів		
3.2.3.3	Законодавство України щодо здійснення державного контролю. Державний контроль. Його види. Процедури здійснення державного контролю		
3.2.3.4	Засади та порядок здійснення державного контролю. Повноваження, права та обов'язки державних інспекторів		
3.2.3.5	Плани державного контролю. Види, порядок затвердження		
3.2.3.6	Права та обов'язки операторів ринку щодо здійснення державного контролю потужностей та об'єктів санітарних заходів		
3.2.3.7	Дозвільні документи, які отримують оператори ринку харчових продуктів тваринного походження. Порядок видачі, тимчасове припинення та поновлення дії експлуатаційного дозволу		
3.2.3.8	Державна реєстрація потужностей		
3.2.4	Концепції та підходи з проведення державного контролю операторів ринку, заснованих на ризику		С
3.2.4.1	Критерії та схеми з оцінювання ризику та категоризації потужностей		
3.2.4.2	Планування заходів державного контролю		
3.2.4.3	Проведення державного контролю операторів ринку харчових продуктів, заснованих на ризику		
3.2.4.4	Державний контроль дотримання вимог щодо застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних чинників та контролю у критичних точках		
3.2.4.5	Державний контроль дотримання вимог щодо простежуваності у харчовому ланцюзі		
3.2.4.6	Інспектування експортних потужностей. Реєстр затверджених експортних потужностей. Вимоги до потужностей, що виробляють харчові продукти для їх ввезення (пересилання) на митну територію України, та порядок їх перевірки. Тимчасове припинення або виключення затверджених експортних потужностей з реєстру		
3.2.4.7	Вилучення та відкликання харчових продуктів. Причини та процедури		
3.2.5	Державний контроль обігу харчових продуктів		С
3.2.5.1	Державна реєстрація об'єктів санітарних заходів		
3.2.5.2	Державний контроль забою тварин. Передзабійний та післязабійний огляд. Здійснення державного контролю на бійнях, гуртівнях та потужностях з розбирання та обвалювання м'яса		

1	2	3	4
3.2.5.3	Державний контроль обігу харчових продуктів на агропродовольчих ринках		
3.2.5.4	Державний контроль дотримання операторами ринку вимог щодо маркування харчових продуктів		
3.2.5.5	Державний контроль дотримання вимог операторами ринку, які здійснюють первинне виробництво та ведення записів щодо забезпечення безпечності харчових продуктів		
3.2.5.6	Державний контроль дотримання вимог поводження з побічними продуктами тваринного походження		
3.3	Професійна етика, біоетика та відповідальність у сфері професійної діяльності	1-3	В
3.3.1	Професійна етика, кодекс професійної поведінки		А
3.3.2	Біоетика	1-2	В
3.3.3	Правова відповідальність у сфері професійної діяльності	1-2	В
3.3.3.1	Провадження у справах за порушення, законодавства України про адміністративні правопорушення, законодавства про харчові продукти та корми		
3.3.3.2	Адміністративні і кримінальні правопорушення та відповідальність за них у професійній діяльності		
3.3.3.3	Дисциплінарна, цивільно-правова та матеріальна відповідальність у професійній діяльності		

Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА

**державної (кваліфікаційної підсумкової) атестації
здобувачів вищої освіти освітньої спеціальності
212 - «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
СВО «Магістр»**

1. ТЕОРЕТИЧНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Анатомія тварин

1. Скелет.
2. Будова кістки як органу.
3. Фізичні властивості та хімічний склад скелетних м'язів.
4. Робота м'язів.
5. Залози шкіри.
6. Рогові утвори шкірного покриву.
7. Нутрощі та порожнини тіла.
8. Апарат дихання.
9. Органи сечовиділення.
10. Серцево-судинна система.
11. Розвиток лімфатичної системи.
12. Лімфатичні судини.
13. Щитоподібна залоза.
14. Прищитоподібна залоза.
15. Розвиток нервової системи.

Цитологія, гістологія, ембріологія

1. Поняття про цитологію.
2. Хімічний склад протоплазми.
3. Органели.
4. Репродукція клітини.
5. Формування сперматогенезу.
6. Позазародкові органи птахів.
7. Сполучні тканини.
8. М'язова тканина.
9. Визначення клітини.
10. Першою тварина.

Ветеринарна деонтологія

1. Особливості етики спеціалістів ветеринарної медицини.
2. Лікар серед спеціалістів ветеринарної медицини.
3. Колегіальність у роботі лікаря.
4. Принцип колегіальності у вирішенні професійних питань.
5. Психологічний клімат у колективі та шляхи його оптимізації.

Ветеринарна мікробіологія

1. Фізіологія мікроорганізмів.
2. Екологія мікроорганізмів.
3. Вчення про інфекцію.
4. Імунітет.
5. Збудник сибірки.
6. Збудник туберкульозу.

Ветеринарна імунологія

1. Імунітет та його види.
2. Фагоцитоз.
3. Антитіла та їх основні властивості.
4. Органи імунної системи.
5. Характеристика клітин імунної системи.
6. Процедура імунізації організмів.
7. Система комплементу і її активація.

Ветеринарна вірусологія

1. Походження вірусів.
2. Родина *Roxygiciae* (поксвіруси).
3. Природа вірусів.
4. Роль вірусів у інфекційній патології людини, тварин і рослин.
5. Основи класифікації вірусів.
6. РНК- та ДНК-геномні віруси.
7. Фізична структура вірусів.

Гігієна тварин

1. Повітряне середовище і його гігієнічне значення.
2. Заходи санітарної охорони ґрунту.
3. Санітарно-гігієнічні вимоги до води.
4. Санітарно-гігієнічні вимоги до кормів і годівлі тварин.
5. Санітарно-гігієнічні вимоги до приміщень.
6. Гігієна утримання тварин у літній пасовищний період.
7. Гігієна догляду за тваринами.
8. Гігієна та ветеринарно-санітарні вимоги при транспортуванні.
9. Гігієна великої рогатої худоби.
10. Гігієна свиней.
11. Гігієна овець.
12. Гігієна коней.

13. Гігієна та ветеринарно-санітарні вимоги у птахівництві.
14. Гігієна хутрових звірів.
15. Гігієна бджіл.
16. Гігієна ставового рибництва.

Ветеринарна санітарія

1. Поняття «дезінфекція», її класифікація.
2. Поняття «дезінсекція», її класифікація.
3. Поняття «дератизація», її класифікація.
4. Особиста й виробнича гігієна працівників молочних підприємств.
5. Ветеринарно-санітарна техніка.
6. Санітарна обробка технологічного устаткування й тари переробних підприємств.
7. Санітарні вимоги до забою худоби і обробки туш.
8. Санітарні вимоги до обробки субпродуктів.
9. Санітарно-гігієнічні вимоги при транспортуванні тварин, продуктів тваринного походження.
10. Гігієнічне навчання працівників переробних підприємств.

Патофізіологія тварин

1. Алергічні реакції у тварин.
2. Анафілактичний шок.
3. Гіперкінези у тварин.
4. Порушення чутливості нервової системи.
5. Порушення функції ендокринних залоз.

Клінічна діагностика хвороб тварин

1. Визначення діагнозу.
2. Як розрізняють діагноз за часом розпізнавання.
3. Загальне дослідження хворої тварини.
4. Структура *анатне818 гііае*.
5. Методи дослідження тварин.
6. Методи лабораторної діагностики.
7. Примусове положення тіла тварин.
8. Фізіологічні властивості шкіри.

Ветеринарна фармакологія

1. Загальна характеристика вітамінних препаратів.
2. Антибіотики.
3. Місцевоанестезуючі засоби.
4. Засоби, що стимулюють центральну нервову систему.
5. Загальна характеристика антигельмінтних препаратів.

Патологічна морфологія

1. Смерть і посмертні зміни.
2. Патологія клітин та тканин.
3. Патоморфологія порушень кровообігу, лімфовідтоку та вмісту тканинної рідини.
4. Запалення. Основні поняття в патології.
5. Танатологія. Методи дослідження в патологічній анатомії.
6. Особливості патогенезу і патоморфології: хвороби Ауески.
7. Особливості патогенезу і патоморфології: хвороби Марека.
8. Патоморфологія сказу.
9. Патогенез розвитку інфекційної екзантеми.
10. Властивості збудника ящуру і патогенез захворювання.
11. Патоморфологічна характеристика ящуру.

Паразитологія та інвазійні хвороби

1. Поняття про паразитологію.
2. Методи життєвої та посмертної діагностики гельмінтів.
3. Трихінельоз. Збудник. Цикл розвитку. Діагностика.
4. Ветеринарна акарологія.
5. Загальна характеристика трематодозів.
6. Загальна характеристика цестодозів.
7. Загальна характеристика нематодозів.
8. Загальні відомості про ветеринарну протозоологію.

Ветеринарна радіологія

1. Характеристика штучного опромінення.
2. Техніка радіаційної безпеки.
3. Радіочутливість живих систем.
4. Радіаційно-хімічні та біохімічні процеси в опроміненій клітині.
5. Методи ветеринарних радіологічних досліджень.
6. Природна радіоактивність і еволюція видів.
7. Індивідуальний захист від опромінення.
8. Характеристика променевих захворювань.

Безпечність та якість харчових продуктів

1. Поняття якості та безпечності харчових продуктів.
2. Органолептичні методи контролю харчових продуктів.
3. Принципи розробки системи НАССР.
4. Фізико-хімічні методи дослідження харчових продуктів.
5. Контроль та безпека твердих сирів.
6. Контроль якості напівфабрикатів.
7. Дослідження якості та безпечності консервів.

Ветеринарне акушерство, гінекологія і андрологія

1. Статевий цикл та його видові особливості.
2. Методи діагностики вагітності у різних видів тварин.
3. Тривалість вагітності самок різних видів тварин.
4. Аборти.
5. Поняття про родовий акт: стадії родів.
6. Серозний мастит.
7. Геморагічний мастит.
8. Основні правила надання акушерської допомоги.
9. Форми і причини неплодності.

Ветеринарна токсикологія

1. Поняття про отрути та їх класифікація.
2. Загальні принципи лікування тварин у разі отруєння.
3. Токсикодинаміка і токсикокінетика.
4. Біотрансформація токсичних речовин.
5. Загальні принципи діагностики та профілактики отруєнь тварин.
6. Фосфорорганічні пестициди.
7. Похідні фенокислот.

Ветеринарна хірургія

1. Клінічні форми прояву хірургічної інфекції.
2. Спеціальна хірургічна інфекція: методи лікування та профілактика.
3. Клінічні прояви гнійної інфекції: діагностика та лікування.
4. Хвороби кровоносних судин (флебіт, тромбофлебіт).
5. Ускладнення гемотрансфузії.
6. Лікування запальних процесів у тварин.
7. Типи загоювання ран. Загоювання первинним, вторинним натягом.
8. Видові особливості ранового процесу.
9. Сторонні тіла у тканинах, некроз, гангрена, виразка, нориця.
10. Екзема та дерматит: етіологія та терапія.
11. Етіологія, патогенез, діагностика захворювання суглобів.

Гігієна харчових продуктів

1. Методика визначення вгодованості забійних тварин.
2. Нагул і відгодівля забійних тварин.
3. Вимоги до категорій вгодованості великої рогатої худоби відповідно до чинних стандартів.
4. Категорії вгодованості свиней у відповідності з вимогами.
5. Підприємства по забою та переробці тварин та ветеринарно-санітарні вимоги до них.

6. Методи контролю якості та визначення фальсифікації меду на ринках.
7. Фізико-хімічні та органолептичні показники натурального меду.
8. Лабораторні методи дослідження якості риби.
9. Санітарна оцінка риби при виявленні санітарно-показових та патогенних мікроорганізмів.
10. Ветеринарно-санітарна оцінка риби при інфекційних захворюваннях (фурункульозі, віспі, вібріозі, краснусі) і гельмінтозах.
11. Первинна обробка молока в господарстві.
12. Способи знезаражування молока, одержаного від хворих тварин.
13. Пастеризація молока, режими та контроль за її ефективністю.
14. Хімічний склад та технологічні властивості молока, вплив різних факторів на молочну продуктивність.
15. Пастеризація і стерилізація молока, контроль її ефективності.
16. Джерела та шляхи потрапляння мікроорганізмів у молоко.
17. Стадії розмноження мікроорганізмів у молоці.

Внутрішні хвороби тварин

1. Методи терапії внутрішніх хвороб.
2. Епіотропна терапія.
3. Патогенетична терапія.
4. Симптоматична терапія.
5. Визначення «диспансеризація» та її етапи.
6. Парентеральні методи введення лікарських препаратів.
7. Перикардит: симптоми, діагностика та лікування.
8. Міокардит: симптоми, діагностика та лікування.
9. Гідроперикардит: симптоми, діагностика та лікування.
10. Причини і симптоми міокардозу.
11. Диференційна діагностика вад серця.
12. Гастрит: симптоми, діагностика та лікування.

Епізоотологія та інфекційні хвороби

1. Поняття патогенності та вірулентності.
2. Методи діагностики інфекційних хвороб тварин.
3. Динаміка розвитку і клінічні форми прояву інфекційної хвороби.
4. Поняття про епізоотичний процес.
5. Принципи ліквідації інфекційних хвороб тварин.
6. Профілактичне карантування та диспансеризація.
7. Лейкоз.
8. Туберкульоз.
9. Сибірка.
10. Правець.
11. Чума м'ясоїдних.

Онкоморфологія

1. Морфологічна класифікація пухлин.
2. Сучасні методи прижиттєвої діагностики пухлин.
3. Властивості пухлин.
4. Причини розвитку пухлин.
5. Злоякісні епітеліальні пухлини.
6. Лінома.
7. Фіброма.

ТЕСТИ

(зразки тестових запитань ЄДКІ)

<https://nmc-vfpo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/02/212-zrazky.pdf>

Форма підсумкової кваліфікаційної атестації зі спеціальності та умови допуску до неї

Атестація випускників освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 212-«Ветеринарна гігієна, санітарія експертиза» проводиться у формі складання єдиного державного кваліфікаційного іспиту за процедурою, встановленою МОН та завершується видачею документу встановленого зразка (диплому) про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: «Магістр з ветеринарної гігієни санітарії і експертизи».

Державна атестація здійснюється відкрито і публічно.

Критерії оцінювання підсумкової кваліфікаційної атестації зі спеціальності

Критерії оцінки відповідей на питання, що виносяться на екзамен наступні:

- «відмінно» - здобувач вищої освіти дав правильні і вичерпні відповіді на поставлені теоретичні і додаткові питання, в яких він показав глибокі знання матеріалу, посилаючись на нормативні документи, ці використовуються для розкриття поставлених завдань, володіє практичними навичками;

- «добре» - здобувач вищої освіти дав правильні відповіді на поставлені теоретичні і додаткові питання, в яких він показав розуміння матеріалу, при цьому орієнтується в основних фахових діях і володіє практичними навичками;

- «задовільно» - здобувач вищої освіти дав правильні відповіді і поставлені теоретичні питання, в яких він показав розуміння матеріалу, проте не вказує на основні фахові дії і нормативні документи, не дає відповіді і окремі додаткові питання, недостатньо володіє практичними навичками;

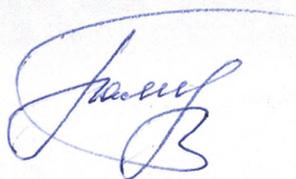
- «не задовільно» - здобувай вищої освіти дав неправильні відповіді, яких він продемонстрував значні прогалини у знаннях з основної програмного матеріалу, не дає відповіді на додаткові питання, не володіє практичним навичками.

Розглянуто і затверджено:

Науково-методична комісія факультету ТВПШТСБ, протокол № 7

від 25.02.2026 р.

Голова, доцентка

Галина КАЛИНИЧЕНКО

Вчена рада факультету ТВПШТСБ, протокол № 6 від 26.02.2026 р.

Голова вченої ради

Михайло ГИЛЬ